

MUHASEBE PROGRAMININ ÖĞRENCİ PERSFEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK UŞAK ÜNİVERSİTESİNDE BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. İbrahim Ethem DAĞDEVİREN

Uşak Üniversitesi Eşme MYO
ethem.dagdeviren@usak.edu.tr

Öğr. Gör. Şakir MİRZA

Uşak Üniversitesi Eşme MYO
sakir.mirza@usak.edu.tr

Fatıma DAĞDEVİREN

fatmaburdur@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, muhasebe programında kayıtlı öğrencilerin muhasebe programı hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Küreselleşme muhasebe mesleğini de yakından etkilediğinden dolayı muhasebe programlarının değişen piyasa koşullarına göre ulusal ve uluslararası değişiklikler çerçevesinde zamanında revize edilmesi gerekmektedir. Bu değişikliklerin yapılırken, muhasebe programındaki öğrencilerin de görüşlerinin dikkate alınması programın gelişmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla Uşak Üniversitesinde muhasebe programındaki öğrencilere birincil veri toplama aracı olan anket yöntemi uygulanmıştır. Verilen cevaplar SPSS programında analiz edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde, muhasebe programındaki öğrencilerin programa ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Bu düşüncelerinde, mezun olunan orta öğretim kurumunun, tercih sırasının ve cinsiyetlerinin etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Fakat öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfın bu düşünceler üzerinde etkisinin olduğu görülmüştür.

***Anahtar Kelimeler:** Muhasebe programı, Mesleki Eğitim, Muhasebe Meslek Eğitimi*

A RESEARCH AT USAK UNIVERSITY ASSESSMENT OF ACCOUNTING PROGRAM FROM STUDENT'S PERSPECTIVE

ABSTRACT

In this study, students enrolled in accounting programs are carried out to determine their thoughts on accounting program. Because of the globalization closely affects the accounting profession, accounting programmes must be revised according to changing market conditions and in accordance with national and international changes. When these changes making, taking into account the opinions of the students in the accounting programme is of great importance in terms of the program's development. For this purpose, the survey method which is primary data collection method was applied to the students at accountig program. The answers of surveys were analyzed with SPSS. Accordig to result of this analysis, opinion of students at accounting program about the

accounting program were found moderate. At this research determined that the secondary school which was graduated, the order of preference, gender didn't effect thoughts of students. In this study determined that classes of students effected these thoughts.

Keywords: *Accounting Program, Vocational Training, Accounting Vocational Training*

1. Giriş

Ülkemizde muhasebe eğitimi orta öğretim düzeyinde ve üniversitelerde ön lisans, lisans, yüksek lisans doktora düzeyinde verilmektedir (Çelenk vd., 2010:159).Muhasebe eğitiminin amacı, meslek mensuplarına gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır(Yıldız & Duruk, 2011:38).Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ara eleman ihtiyacı her geçen gün artmaktadır (Albez& Bilici, 2012:384).Ülkemizde de muhasebe alanında ara eleman temininde muhasebe bölümleri büyük önem arz etmektedir(Otlu vd, 2012:35).Finansal raporların oluşturulmasında alanında uzman vasıflı muhasebe elemanlarına ihtiyaç vardır (Yıldız & Duruk, 2011:38). Muhasebe programları da işletmelerin vasıflı muhasebe ara eleman ihtiyacını karşılamada büyük görev üstlenmektedir. Programda muhasebe eğitimi alan öğrencilere gerekli bilgi ve beceriler kazandırılarak öğrencilerin kalifiye muhasebe elemanı olmaları hedeflenmektedir (Albez& Bilici, 2012:384).Fakat küreselleşme ile birlikte artan rekabet unsuru muhasebe mesleğini de yakından etkilemiştir. Bu yüzden ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında verilen muhasebe eğitimlerinin tekrar gözden geçirilerek, eğitimin ulusal ve uluslararası değişikliklere ayak uydurması sağlanmalıdır (Çelenk vd., 2010:159). Gerekli değişikliklerin yapılırken işletmelerin ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Yıldız & Duruk, 2011:38). Kaliteli bir muhasebe eğitimi isteniyorsa değişiklikler yakından takip edilerek gerekli düzenlemelerin mutlaka yapılması gerekmektedir. Eğitim veren kurumlardaki öğretim elemanlarının, meslek mensuplarının, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin de görüşlerinin alınması muhasebe eğitiminin kalitesini artıracakı düşünülmemektedir.

2. Muhasebe Eğitimi

Muhasebe, mali nitelikteki işlemleri ve olayları para ile ifade edilmiş şekilde kaydetme, sınıflandırma, özetleme, analiz etme, yorumlama ve raporlama sürecidir(Acar ve Tetik,2010:9). Muhasebe eğitimi ise “muhasebe mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriyi kazandırmayı amaçlayan mesleki eğitimidir”(Tazegül, 2011: 3-4).

Ülkelerin ekonomik anlamda gelişmişlik düzeyleri ile muhasebe eğitiminin kalitesi arasında yakın bir ilişki söz konusudur (Tazegül,2011:5). Muhasebe eğitimi almış bireylerin gerek kamu kurumlarında gerekse özel kuruluşlarda kariyer yapabilmesi için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Bu bilgi ve becerilerin yanı sıra girişimci potansiyeline de sahip olmaları bireylere faydalı olacaktır (Çelenk, 2010:159-160).

Üniversitelerden mezun olan bireylerin değişen çağın koşullarına ayak uydurmaları gerekmektedir. Aynı zamanda muhasebe eğitiminin de değişiklikler karşısında koşullara göre yenilenmesi gerekmektedir (Hacırüstemoğlu, 2008:4-5).

Üniversitede verilen muhasebe derslerinde, ezbercilikten uzaklaşılmalı, öğrencinin aktif olarak derse katılımı sağlanmalı ve derslerde gerçek örnek olaylar ele alınmalıdır (Kutluk vd., 2011:95).Dersin öğrenciler tarafından anlaşılmasında dersin verilme şekli ve öğretim elemanının tutumu önem arz etmektedir. Muhasebe eğitiminin kalitesinin artırılması için hem öğretim elemanının hem de öğrencinin disiplinli bir

şekilde koordineli olarak çalışması gerekmektedir. Meslekle ilgili değişiklikler ilgili taraflar tarafından takip edilmelidir. Öğretim elemanlarının da sahip oldukları mesleki bilgiyi en iyi şekilde aktarabilme kabiliyetine sahip olması gerekmektedir (Kutluk vd., 2011:79-80).

Muhasebe eğitimi incelendiğinde eğitimdeki en büyük eksiklerin ders içeriklerinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır (Çelenk, 2010:159-160). Verilen teorik ve uygulama dersleri değişen ve gelişen piyasaya göre yeniden revize edilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda uluslararası denkliği sağlamak amacıyla gerekli değişikliklerde zamanında yapılmalıdır (Albez ve Bilici, 2012:386).

Başarılı bir muhasebe eğitimi bireylerin teoride öğrendikleri ile pratikteki öğrendiklerini birleştirmeleri ile mümkün olabilmektedir. Muhasebe eğitimi neticesinde kişilerin bilgi teknolojilerini kullanmayı, takım halinde çalışmayı, etkili iletişimi, sürekli öğrenmeyi ve analiz edebilmeyi iyi öğrenmesi gerekmektedir (Akbulut vd., 2014:76-77).

Öğrencilere gerekli bilgi ve beceri kazandırılırken ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde eğitim verilmelidir (Tazegül, 2011:6).Muhasebe eğitimi vermeyi amaçlayan eğitim kurumlarının gerekli alt yapıya sahip, teknolojik gelişmeleri takip eden,bir yapıya sahip olması gerekmektedir(Yıldız ve Durak, 2011:38).

Eğitim kurumları hem mesleğin gerekleri doğrultusunda hemde işletmelerin ihtiyaçları doğrultusunda hareket ederek muhasebe eğitiminin kalitesini artırmalıdır (Yanık, 2013:201). Muhasebe ile ilgili uluslararası kurumların yapmış oldukları çalışmalarda yakından takip edilerek ülkemize uyarlanmalıdır. Muhasebe eğitimi direk olarak işletmelerin başarısını etkileyen bir unsur olduğundan dolayı uluslararası kuruluşlarda gerekli düzenlemeleri yapmaktadırlar (Hacırüstemoğlu,2009:23).

3. Muhasebe Eğitiminin Amacı

Muhasebe, devletin zorunlu tutmuş olduğu bilgi ve belgeleri belirli bir düzen içerisinde tutup derleme işleme işlemlerinin yanısıra işletme ile ilgili finansal anlamdaki bilgileri işletme sahiplerine ve üçüncü kişilere aktarma görevinde üstlenmektedir. Meslek mensupları bu bilgileri aktarırken doğru ve dürüst davranmak zorundadır. Bu noktada iyi bir muhasebe eğitimi almış muhasebe elemanlarına ihtiyaç vardır(Tazegül, 2011:6). Bireylerin iyi bir muhasebeci olabilmesi için muhasebe sürecini, muhasebenin temel kavramlarını da iyi öğrenmeleri gerekmektedir. Eğitimin kalitesinde öğrenci, öğretim elemanları ve ders içerikleri büyük önem arz etmektedir (Zaif ve Ayanoğlu, 2007:119). Muhasebe elemanları daha geniş düşünerek ulusal ve uluslararası değişiklikleri de yakından takip etmek zorundadırlar (Tazegül, 2011:7).

Toplumda meydana gelen sürekli değişimler işletmeleri alanında uzman ve gerekli alt yapıya sahip, yeniliklere açık bireyler çalıştırma zorunluluğunu beraberinde getirmektedir. Bu gelişmeler muhasebe mesleğini de yakından etkilemiştir (Tazegül, 2011:7). Sürekli değişen kanun ve yönetmelikler nedeniyle muhasebe mesleği her geçen gün değişikliklere uğramaktadır aynı zamanda teknolojik gelişmelerde mesleği ve muhasebe eğitimini değişikliklere zorlamaktadır (Yardımcıoğlu ve Büyüksalvarcı, 2007:174). Dünya genelinde de birçok ülke değişikliklere ayak uydurmak amacıyla çeşitli çalışmalar yapmaktadırlar. Bu çerçevede ABD de Amerikan Muhasebeciler Birliği bünyesinde Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu kurulmuştur. Bu kuruluş muhasebe alanındaki değişiklikleri belirlemeye çalışmaktadır. Muhasebe eğitimi içerisinde verilecek derslerde de gerekli değişiklikleri yaparak verilen eğitimin kalitesinin artırılması hedeflenmektedir (Zaif ve Ayanoğlu, 2007:119).

Muhasebe eğitiminin temel amaçlarından birisi de toplumlara ve mesleğe olumlu yönde katkı yapabilecek, teknik bilgi ve beceriye sahip, gelişmelere açık bireyler yetiştirmek olmalıdır (Yıldız ve Durak, 2011:38). Başka bir ifadeyle bu eğitimde ki amaç, “ muhasebe eğitimini ilk olarak alacak birisine muhasebenin ne olduğu ve işletme yönetimi ile işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları ile ilgili olan bilgileri ilgili taraflara raporlamak için yapılması gereken muhasebe işlemlerini belirli bir düzeyde öğretmektir”. (<http://www.iienstitu.com/uzaktan-egitim/genel-muhasebe-egitimi/>)Aşağıdaki tabloda da ülkemizde verilen muhasebe eğitiminin amaçları yer almaktadır

Tablo 1. Muhasebe eğitiminin amaçları

Aşama	Genel Amaçlar	Özel Amaçlar
Lisans Düzeyi	Öğrencilerin konular hakkında genel bilgi sahibi olmasını sağlamaktır	Öğrencilere, iş hayatında muhasebe verilerini kolaylıkla ve doğru olarak değerlendirebilecekleri bilimsel ve mesleki formasyonu kazandırmaktır
Yüksek Lisans Düzeyi	Öğrencilere lisans düzeyinde öğrendiği konular hakkında daha detaylı bilgiler vererek uzmanlaşmalarını sağlamaktır.	Öğrencileri muhasebe alanında bilimsel araştırmalara yöneltmek, bu konudaki yaratıcılıklarını artıracak formasyonu sağlamaktır
Doktora Düzeyi	Konu hakkında detaylı bilgisi olan öğrencilerin hem uygulama hem de teorik anlamda ileri düzeyde çalışmalar yapmasını ve bilgi edinmesini sağlamaktır	Literatüre, evrensel muhasebe bilimine katkı sağlayacak ve çağdaş bilimsel yenilikleri yansıtmaya özelliği gösteren çalışmalar kazandırmaktır

Kaynak: Çaldağ vd., 2004:124

4. Ülkemizdeki Muhasebe Eğitiminin Durumu

İlk muhasebe eğitiminin 1868 de Mekteb-i Mülkiyeyi Şahane okulunda verildiği bilinmektedir. Sonra daha kapsamlı olarak 1883 yılında “Hamidiye Yüksek Ticaret Mektebinde verilmeye başlamıştır (Tekşen vd., 2010:102).Günümüzde muhasebe eğitimi ortaöğretim kurumlarında, yükseköğretim kurumlarında ve mesleki eğitim kurumlarında verilmektedir(Yıldız ve Durak,2011:38). Muhasebe eğitim sistemimiz direk olarak bir ülkeden alınmamıştır. Fakat Fransa ve Almanya gibi ülkelerin eğitim sisteminden esinlenerek oluşturulmuştur(Yanık, 2013:202-203).

Muhasebe ve finans eğitimi ilk olarak ticaret meslek liselerinde verilmektedir. Buradaki eğitimde teorik ve pratik muhasebe ve finans bilgisinin yanı sıra meslekle ilgili teknolojik araçların kullanımı öğrencilere öğretilmektedir. Buralardaki eğitim sırasında

öğrencilerin ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar aşağıda sıralanmıştır (Akbulut vd., 2014:78).

- Mesleki eğitime karşı toplumun bakış açısı
- Rehberlik hizmetlerinin yetersizliği
- Öğrenci profili
- Müfredat programlarının uygulanabilirliği
- Eğitim ortamlarında yetersizlik
- Mesleki eğitim maliyetlerinin yüksekliği
- Politik organların ve sivil toplum örgütlerinin duyarsızlığı

Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitiminin başarısının düşmesinde meslek lisesinden direk geçiş hakkının verilmesi etkili olmaktadır. Mevcut başarısı düşük olan öğrenciler sınavsız geçiş hakkı ile meslek yüksekokullarına gelerek buradaki başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer liselerden muhasebe bölümünü seçecek öğrencilerin önünü keserek başarılı öğrencilerin muhasebe bölümüne yerleşmelerine engel olmakta dolayısıyla muhasebe bölümünün başarısını olumsuz yönde etkilemektedirler (İskender,2011:85).

Mevcut sistemde verilen eğitimlerin bireylerin alanlarında uzman bireyler olmasına yetecek düzeyde olmadığı görülmektedir. Bunun nedenleri arasında verilen dersler derslerin içerikleri, ders verme şekli, teori ile uygulamanın farklı olması gibi nedenler gösterilebilir(Yıldız ve Durak,2011:38). Ayrıca işletmelerin muhasebe elemanlarının hangi niteliklere sahip olmaları gerektiğini kurumlara bildirmemeleri de sorun olarak kabul edilebilir. Yani üniversite –sanayi işbirliği yeterli düzeylerde değildir. Her ne kadar son yıllarda bu işbirliği artırılmaya çalışılsa da muhasebe alanında istenilen düzeyde olmaması muhasebe eğitimi ve kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir(Yanık, 2013:202-203).

Başka bir çalışmada da muhasebe eğitiminde 6 temel sorunun ön plana çıktığı belirtilmiştir. Bu sorunlar şunlardır (İskender,2011:94).

- Eğitim programının içeriği ve müfredatı,
- Pedagoji (yapıcı olmayan yani ezbere dayanan bir eğitim),
- Beceri gelişiminde sorun yaşanması,
- Uygun teknolojinin kullanılmaması,
- Yetkinliğin geliştirilememesi ve ödül sisteminin uygulanmaması,
- Stratejik yönlendirmenin uygulanmaması

Bütün bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için Üniversitelerde verilen eğitimlerde işletmelerle meslek örgütleri ve eğitim kurumları iç içe olmalıdır. Eğitim sırasında kullanılan araç gereçlerin elektronik ortama aktarılması faydalı olacaktır. Ayrıca öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili değişiklikleri kolayca takip edebilmeleri için gerekli sitelerin erişimlerinin ücretsiz olarak öğrencilere sunulması gerekmektedir (Hacırüstemoğlu,2008:6). Muhasebe programlarının daha da gelişmesi için yapılacak işlemlerde şu noktalara dikkat edilmelidir (Tazegül,2011:20-21).

- Yeterliliğe Dayalı Olma
- Geçerlilik
- Uyumluluk
- Çeşitlilik
- Esneklik
- Gerçek Ortamda Eğitim
- Denklik

Muhasebe eğitimi konusunda dünyadaki ilgili kuruluşların da yapmış oldukları çalışmalar yakından takip edilerek ülkemizde gerekli değişikliklerin zamanında yapılması muhasebe eğitim seviyemizi artıracaktır (Hacırustemoğlu, 2009:29).

5. Literatür Taraması

Gençtürk vd (2008) Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe- finans eğitimine bakış açıları ve farkındalıkları üzerine bir uygulama adlı makalesinde birinci ve ikinci sınıflar farklı olarak değerlendirilmiş olup birinci sınıfların muhasebe eğitimine bakış açıları ve muhasebe eğitiminden beklentileri ortaya konulmaya çalışılmıştır. İkinci sınıfların ise mesleğe başladıktan sonra alınan muhasebe eğitiminin onlara ne kadar yardımcı olacağına ilişkin bakış açılarını belirlemeye çalışmışlardır. Sonuç olarak birinci sınıfların bölümü isteyerek gelmedikleri, buldukları yerlerde destekleyici kurs, seminer gibi etkinliklerin olması, aldıkları eğitime katkı yapacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır. İkinci sınıfların ise meslekle ilgili pratik yapamamalarından şikayetçi oldukları anlaşılmıştır. Ayrıca almış oldukları derslerin daha çok teoriye dayanması mesleği icra ederken karşılaşılabilecek sorunların çözümünde yetersiz kalabileceklerini düşüncelerine neden olmuştur

Yereli vd (2010), muhasebe eğitimi konusunda 12 yıl içerisinde uluslararası 5 dergide yayınlanan makaleleri incelemiştir. Bu dergilerde en fazla ABD ve İngiltere’deki yazarlar makale yayınlamışlardır. Uluslararası literatüre bu konuda Ülkemizden katkılarının az olduğu ortaya çıkmıştır.

Tekşen vd (2010),Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma adlı makale de Üniversitede muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanında ilerleyecekleri fakat staj süresinin uzun zaman alması sebebiyle muhasebe bürosu açmayı düşünmedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca Üniversitede verilen genel muhasebe eğitiminin kalitesinin artırılması gerektiği, kalitenin artmasının da başarıyı olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

Çelenk vd (2010) Marmara üniversitesi’nde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada öğrencilerin muhasebe mesleğini seçmesinde üniversitede almış oldukları ilk muhasebe dersinin etkili olduğu anlaşılmıştır. Bu mesleğin seçiminde hoca faktörü de önem arz etmektedir. Meslekte iş bulmanın kolay olması öğrencilerin muhasebeci olma isteğini artırmaktadır. Öğrencilerin muhasebe bölümünü seçmiş olduklarından dolayı memnun oldukları, alanla ilgili aktivitelere katıldıkları, alanla ilgili değişiklikleri takip ettikleri ortaya çıkmıştır.

Tazegül (2011) doktora tezinde, muhasebe eğitimi veren öğretim elemanlarının muhasebe konularının sektör- MYO işbirliğinden uzak olduğunu ifade etmişlerdir. Sektördeki de görüşlerinin alınarak bu görüşlerin muhasebe konularına konulması bu işbirliğini büyük oranda sağlayacağı vurgulanmıştır. Kaliteli muhasebe eğitimi için, öğretim elemanlarının kendi alanlarındaki yenilikleri takip etmeleri, kendilerini yenilemeleri gerekmektedir. Verilen staj eğitiminin iş hayatında faydalı olacak şekilde teori ve uygulama birleşiminden oluşması meslek hayatında başarıyı etkileyecektir. Ayrıca öğrencilerde staj eğitimi sırasında MYO- sektör işbirliğinin olmadığını ve öğretim elemanlarının kendilerine yeterli kaynak önermediklerini bunun da başarılarını etkilediğini ifade etmişlerdir.

Kutluk vd, (2011), Öğrencilerin muhasebe öğretim elemanlarından beklentileri üzerine bir araştırma adlı makale de, öğrencilerin muhasebe derslerinde orta düzeyde zorlandıkları ortaya çıkmıştır. Dersin başarısında öğretim elemanlarının tahtada dersi açıklayarak anlatmalarının daha etkili olduğu belirtilmiştir. Ayrıca öğretim elemanlarının derse hakim olması, anlatabilme becerisine sahip olması da bölüm açısından önemli olduğu anlaşılmıştır. Derslerde elektronik araçların kullanılması da öğrencilerin öğrenme düzeylerinde etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Zeytinoğlu,(2012),Muhasebe bölümü öğrencilerinin motivasyonu ve beklentileri üzerine yaptığı çalışmada, öğrencilerin tercih yapmadan önce muhasebe hakkında bilgiye sahip olmaları bu programı tercih etmelerine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümü tercih eden öğrencilerin bölümden beklentilerinin yeni fikirleri kazanmak ve kendine güven duygusunu kazanabilmek olduğu belirtilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bilinçli oldukları üniversitenin zaman kaybedecek yer olmadığını farkında oldukları anlaşılmıştır.

Albez ve Bilici (2012), Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi'nde Bir Araştırma adlı yapılan çalışmada araştırmaya katılan muhasebe bölümü öğrencilerinin büyük bir bölümünün muhasebe mesleğinde devam etmeyi düşündükleri ortaya çıkmıştır. Meslek Yüksek Okulları toplumdaki bireyler tarafından küçümsendiği fakat meslek yüksekokullarının topluma vasıflı eleman yetiştirdiği ifade edilmiştir.

Otlu vd (2012) Meslek Yüksekokullarındaki muhasebe bölümündeki muhasebe eğitimi ve bölümün geleceği üzerine yaptığı çalışmada, öğrencilerin muhasebe bölümünü seçmelerinde mesleğin geleceği olduğunu düşünmeleri etkili olmaktadır. Araştırmaya katkı yapan öğrenciler muhasebe eğitiminde ki teorik ve uygulamalı eğitim seviyesinin yeterli seviyede olmadığını düşünmektedirler. Ayrıca öğretim elemanları ile iletişimde sorunların olduğu belirtilmiştir.

Akbulut vd (2014), Bursa ilinde Ticaret Meslek Liselerinde yapılan anket çalışması neticesinde TML de verilen muhasebe eğitiminde öğrencilere verilen muhasebe eğitiminin öğrencilerin meslek mensubu olması için yeterli olmadığı bazı konularda sorunların olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sorunların giderilmesi için meslek mensuplarının bu eğitimler sırasında daha etkin olması sağlanılarak onların görüşlerinin alınması eğitim kalitesini artıracaktır savunulmaktadır.

Yıldırım (2015), Erzincan üniversitesi hukuk fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe dersine ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan

çalışmada öğrencilerin muhasebe dersinden almış oldukları notların bekledikleri notlardan aşağıda olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük kısmının muhasebe dersini sıkıcı bulmadıkları bir kısım öğrencinin de dersin zor olduğunu düşündüğü belirtilmiştir.

6. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Her geçen gün artan küreselleşme süreci ile birlikte muhasebenin de değişikliklere ayak uydurmak zorunda kaldığı görülmektedir. Bu değişikliklere uyma konusunda öğretim elemanlarına, öğrencilere, üniversitelere ve ilgili kuruluşlara büyük görevler düşmektedir. Muhasebe programındaki eğitimin kalitesinin artırılabilmesi için bu değişikliklerin yapılması gerekmektedir. Değişiklikler yapılırken ulusal ve uluslararası gelişmelerde yakından takip edilmelidir.

Bu çalışma, Üniversitede verilen muhasebe eğitiminin muhasebe öğrencileri nazarında nasıl bir konumda olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Muhasebe eğitimi verilirken öğrencilerin görüşlerinin de göz önünde bulundurulması verilen eğitimin kalitesini artırabileceği düşünülmektedir.

7. Araştırmanın Metodolojisi

Uşak üniversitesinde 2015-2016 akademik yılında muhasebe bölümünde okuyan öğrencilerin, verilen muhasebe eğitimi hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak amacıyla birincil veri toplama aracı olan anket yöntemi seçilmiştir. Çalışma evrenine yüksek lisans ve doktora muhasebe öğrencileri dahil edilmemiştir. Kolayda örnekleme neticesinde 248 adet anket elde edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgular yorumlanmıştır. Çalışmamızda Alper TAZEGÜL ün doktora çalışmasında kullanmış olduğu ölçek kullanılmıştır. Ölçek İki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda demografik faktörlere ilişkin sorular yer alırken ikinci kısımda da programa ilişkin 30 adet soru cümlesi yer almaktadır. Anket formu 5 li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır.

Muhasebe programı değerlendirme ölçeğindeki 30 maddenin güvenilirliğini hesaplamak için iç tutarlılık katsayısı olan “Cronbach Alpha” hesaplanmıştır. Ölçeğin genel güvenilirliği $\alpha=0.949$ olarak çok yüksek bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğinin ortaya koymak için açıklayıcı(açımlayıcı) faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Yapılan Barlett testi sonucunda ($p=0.000<0.05$) faktör analizine alınan değişkenler arasında ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yapılan test sonucunda ($KMO=0.939>0,60$) örnek büyüklüğünün faktör analizi uygulanması için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Faktör analizi uygulamasında varimax yöntemi seçilerek faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Faktör analizi sonucunda değişkenler toplam açıklanan varyansı %59.168 olan 5 faktör altında toplanmıştır. Güvenirliğine ilişkin bulunan alpha ve açıklanan varyans değerine göre Muhasebe programı değerlendirme ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 2. Muhasebe Programı değerlendirme Ölçeği Faktör Yapısı

Boyut	Madde	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Öğretim Planlaması (Özdeğer=12.221)	8	15,002	0,893
Etkili İletişim (Özdeğer=1.834)	8	13,747	0,882

Etkin Materyal Kullanımı (Özdeğer=1.426)	5	12,530	0,824
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik (Özdeğer=1.206)	4	9,280	0,721
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı (Özdeğer=1.062)	5	8,609	0,754
Toplam Varyans %59.168			

Ölçeği oluşturan faktörlerin güvenilirlik katsayıları ve açıklanan varyans oranlarının yüksek olması ölçeğin güçlü bir faktör yapısına sahip olduğunu göstermiştir. Ölçekteki faktörlerin puanları hesaplanırken faktördeki maddelerin değerleri toplandıktan sonra madde sayısına bölünerek (aritmetik ortalama) faktör puanları elde edilmiştir. Faktörlerin aldığı puanlar 1 ile 5 arasında değişmektedir. Bu aralık 4 puanlık genişliğe sahiptir. Bu genişlik beş eşit genişliğe ayrılarak 1.00- 1.79 arası “çok düşük”, 1.80- 2.59 arası “düşük”, 2.60- 3.39 “arasi orta”, 3.40-4.19 arası yüksek, 4.20-5.00 arası çok yüksek olarak bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular SPSS programında analiz edilmiştir. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Anova testi sonrasında farklılıkları belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analizi olarak Scheffe testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

8. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 3: Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	108	43,5
	Kadın	140	56,5
	Toplam	248	100,0
Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumu	Genel Lise	52	21,0
	Ticaret Lisesi	137	55,2
	Diğer	59	23,8
	Toplam	248	100,0
Öğrenim Görülen Programın Tercih Sırası	1-5 Arası	127	51,2
	6-10 Arası	61	24,6
	11-15 Arası	32	12,9
	15 üstü	28	11,3
	Toplam	248	100,0
Sınıf	1	70	28,2

	2	111	44,8
	3	20	8,1
	Tekrar	47	19,0
	Toplam	248	100,0

Tablo 4. Öğrencilerin Muhasebe Programına İlişkin Değerlendirmeleri

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Öğretim Planlaması	248	3,487	0,902	1,000	5,000
Etkili İletişim	248	3,372	0,884	1,000	5,000
Etkin Materyal Kullanımı	248	3,031	0,938	1,000	5,000
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik	248	3,079	0,840	1,000	5,000
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı	248	3,007	0,821	1,000	5,000
Genel Değerlendirme	248	3,246	0,751	1,000	4,800

Araştırmaya katılan öğrencilerin “öğretim planlaması” değerlendirmesi düzeyi yüksek, etkili iletişim, etkin materyal kullanımı, staj uygulamasındaki yeterlilik, sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki başarı değerlendirme düzeyleri orta olarak saptanmıştır. Öğrencilerin muhasebe programına ilişkin belirlenen alt boyutlarla ilgili düşüncelerinin çok olumlu olduğu söylenemez. Öğrencilere göre programda bu unsurların orta düzeylerde olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 5. Öğrencilerin Muhasebe Programına İlişkin Değerlendirmeleri Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumuna Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Öğretim Planlaması	Genel Lise	52	3,599	0,849	0,653	0,521
	Ticaret Lisesi	137	3,434	0,929		
	Diğer	59	3,513	0,890		
Etkili İletişim	Genel Lise	52	3,428	0,730	1,249	0,289
	Ticaret Lisesi	137	3,295	0,868		
	Diğer	59	3,500	1,028		
Etkin Materyal Kullanımı	Genel Lise	52	3,100	0,939	0,190	0,827
	Ticaret Lisesi	137	3,019	0,955		
	Diğer	59	2,997	0,909		
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik	Genel Lise	52	3,197	0,764	0,997	0,371
	Ticaret Lisesi	137	3,015	0,795		
	Diğer	59	3,123	0,993		
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı	Genel Lise	52	3,127	0,780	0,697	0,499
	Ticaret Lisesi	137	2,977	0,806		
	Diğer	59	2,973	0,894		
Genel Değerlendirme	Genel Lise	52	3,338	0,690	0,760	0,469
	Ticaret Lisesi	137	3,196	0,741		
	Diğer	59	3,281	0,826		

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim planlaması, etkili iletişim, etkin materyal kullanımı, staj uygulamasındaki yeterlilik, sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki

başarı, genel değerlendirme puanlarının mezun olunan ortaöğretim kurumu değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Mezun olunan orta öğretim kurumlarının öğrencilerin muhasebe programına ilişkin görüşlerinde etkili olmadığı anlaşılmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin Muhasebe Programına İlişkin Değerlendirmeleri sınıfa Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Öğretim Planlaması	1	70	3,634	0,757	3,937	0,009	1 > 2
	2	111	3,363	0,915			4 > 2
	3	20	3,088	1,048			1 > 3
	Tekrar	47	3,734	0,925			4 > 3
Etkili İletişim	1	70	3,355	0,659	2,993	0,032	4 > 1
	2	111	3,274	0,958			4 > 2
	3	20	3,194	0,938			4 > 3
	Tekrar	47	3,702	0,916			
Etkin Materyal Kullanımı	1	70	3,014	0,825	1,799	0,148	
	2	111	3,027	0,936			
	3	20	2,650	1,060			
	Tekrar	47	3,226	1,020			
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik	1	70	3,339	0,615	4,727	0,003	1 > 2
	2	111	2,935	0,866			3 > 2
	3	20	3,338	1,007			1 > 4
	Tekrar	47	2,920	0,896			
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı	1	70	3,249	0,692	2,881	0,037	1 > 2
	2	111	2,905	0,868			1 > 4
	3	20	2,930	0,897			
	Tekrar	47	2,923	0,803			
Genel Değerlendirme	1	70	3,353	0,583	2,200	0,089	
	2	111	3,150	0,796			
	3	20	3,050	0,867			
	Tekrar	47	3,397	0,786			

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim planlaması ($F=3,937$; $p=0,009 < 0.05$), etkili iletişim ($F=2,993$; $p=0,032 < 0.05$), staj uygulamalarındaki yeterlilik ($F=4,727$; $p=0,003 < 0.05$), sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki ($F=2,881$; $p=0,037 < 0.05$) başarı puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfın bu boyutlara ilişkin görüşlerinde etkili olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin etkin materyal kullanımı, genel değerlendirme puanlarının sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Öğrencilerin sınıflarının bu boyuta ilişkin görüşlerinde etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 7. Öğrencilerin Muhasebe Programına İlişkin Değerlendirmeleri Öğrenim Görülen Programın Tercih Sırasına Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Fark
Öğretim Planlaması	1-5 Arası	127	3,532	0,866	0,425	0,735	
	6-10 Arası	61	3,502	0,979			
	11-15 Arası	32	3,414	0,951			
	15 üstü	28	3,339	0,861			
Etkili İletişim	1-5 Arası	127	3,393	0,924	0,075	0,973	
	6-10 Arası	61	3,371	0,842			
	11-15 Arası	32	3,320	0,929			
	15 üstü	28	3,335	0,769			
Etkin Materyal Kullanımı	1-5 Arası	127	3,063	0,953	0,270	0,847	
	6-10 Arası	61	3,046	0,917			
	11-15 Arası	32	2,900	0,993			
	15 üstü	28	3,000	0,883			
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik	1-5 Arası	127	3,185	0,741	1,627	0,184	
	6-10 Arası	61	3,029	0,961			
	11-15 Arası	32	2,898	0,893			
	15 üstü	28	2,911	0,896			
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı	1-5 Arası	127	3,151	0,786	2,833	0,039	1 > 2 1 > 4
	6-10 Arası	61	2,895	0,818			
	11-15 Arası	32	2,838	0,742			
	15 üstü	28	2,793	0,981			
Genel Değerlendirme	1-5 Arası	127	3,307	0,744	0,716	0,543	
	6-10 Arası	61	3,227	0,785			
	11-15 Arası	32	3,139	0,760			
	15 üstü	28	3,133	0,713			

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki başarı puanlarının öğrenim görülen programın tercih sırası değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmuştur ($F=2,833$; $p=0,039<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere post-hoc analizi uygulanmış ve program tercih sırası 1-5 arasında olan öğrencilerin sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki başarıya ilişkin görüşlerini daha çok etkilediği ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim planlaması, etkili iletişim, etkin materyal kullanımı, staj uygulamasındaki yeterlilik, genel değerlendirme puanlarının öğrenim görülen programın tercih sırası değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan Anova testine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin program tercih sıralamalarının bu boyutlar üzerinde bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin Muhasebe Programına İlişkin Değerlendirmeleri Cinsiyete Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	t	p
Öğretim Planlaması	Erkek	108	3,357	0,922	-2,019	0,045
	Kadın	140	3,588	0,877		
Etkili İletişim	Erkek	108	3,289	0,987	-1,287	0,212
	Kadın	140	3,435	0,793		
Etkin Materyal Kullanımı	Erkek	108	2,954	0,939	-1,135	0,257
	Kadın	140	3,090	0,936		
Staj Uygulamasındaki Yeterlilik	Erkek	108	2,931	0,902	-2,463	0,017
	Kadın	140	3,193	0,773		
Sınıf Yönetimi Ve Öğretim Yöntemlerindeki Başarı	Erkek	108	2,909	0,882	-1,656	0,105
	Kadın	140	3,083	0,766		
Genel Değerlendirme	Erkek	108	3,140	0,804	-1,957	0,052
	Kadın	140	3,327	0,700		

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim planlaması puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur($t=-2.019$; $p=0.045<0,05$). Kadınların öğretim planlaması puanları ($x=3,588$), erkeklerin öğretim planlaması puanlarından ($x=3,357$) yüksek bulunmuştur. Cinsiyetinin, öğrencilerin öğretim planına bakışlarında kadınlar üzerinde etkisinin daha çok olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin staj uygulamasındaki yeterlilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmuştur($t=-2.463$; $p=0.017<0,05$). Kadınların staj uygulamasındaki yeterlilik puanları ($x=3,193$), erkeklerin staj uygulamasındaki yeterlilik puanlarından ($x=2,931$) yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin etkili iletişim, etkin materyal kullanımı, sınıf yönetimi ve öğretim yöntemlerindeki başarı, genel değerlendirme puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık oluşturup oluşturmadığını incelemek için uygulanan t-testi sonucunda farklılık anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Cinsiyetin bu boyutlar üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

9. Sonuç

Küreselleşme süreci diğer alanlarda olduğu gibi muhasebe mesleğini de yakından etkilemiştir. Dolayısıyla yükseköğretim kurumlarında verilen muhasebe eğitimlerinin de bu değişikliklere göre gerekli değişiklikleri yapmaları gerekmektedir. Bu değişiklikler yapılırken ulusal ve uluslararası gelişmeler dikkate alınmalıdır. Ayrıca meslekle ilgili diğer kurum ve kuruluşların görüşlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Üniversite-sanayi işbirliği artırılarak işletmelerin istekleri doğrultusunda kalifiyeli eleman yetiştirmek için gerekli değişikliklerin programlarda yapılması gerekmektedir. Tüm bu unsurların yanı sıra muhasebe programlarındaki öğrencilerinde görüşlerinin alınarak

programın kalitesinin artırılması için bu görüşlerinde dikkate alınması büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla yapmış olduğumuz çalışmada Uşak Üniversitesindeki muhasebe programındaki öğrencilerin programa ilişkin düşüncelerini ortaya koymak için anket uygulanmıştır. Elde edilen verilerin çeşitli analizlere tabi tutulması neticesinde öğrencilerin muhasebe programı hakkındaki düşüncelerinin orta düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Bu düzenleri üzerinde öğrenim gördükleri sınıfın etkisinin olduğu belirlenmiştir. Bunun dışında mezun olunan orta öğretim kurumunun, tercih sırasının ve cinsiyetin etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilere göre programda öğretim planlamasına ilişkin yapılan işlemlerin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Fakat etkili iletişim, etkin materyal kullanımı, staj uygulamaları ve öğretim yöntemleri konusunda istenilen düzeyde olunmadığı düşünülmektedir. Programın öğrenci nazarındaki konumunu daha yükseltilmek için bu unsurlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu unsurlara dikkat edilmesi neticesinde muhasebe programının kalitesinin artması, başarı düzeyinin yükselmesi sağlanabilir. Böylece Üniversitenin de öğrenciler nazarında konumunda yükselme olacağı beklenmektedir.

Kaynakça

- Acar,D.,&Tetik,N.(2010).Genel muhasebe.9.Baskı,Ankara:Detay Yayıncılık.
- Akbulut,H.,Pekkaya,M.,Aksakaloğlu,H.(2014).Meslek mensuplarının bakış açısıyla ticaret meslek liselerindeki muhasebe eğitimi:Bursa ili üzerine bir araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi, S.62,73-91.
- Albez,A.,Bilici,N.(2012).Meslek Yüksekokulları muhasebe öğrencilerinin mesleğe bakışları:Atatürk Üniversitesi'nde bir araştırma.Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,16(3),383-398.
- Çaldağ,Y.,Bayırlı,R.,Altay,A.(2004,Mayıs).Muhasebe doktora programlarının etkinliğinin artırılması.XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.
- Çelenk,H.,Atmaca, M., Horasan, E.(2010). Marmara Üniversitesinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açıları değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. Öneri Dergisi, 9(33),159-171.
- Gençoğlu,Ü.,İşseveroğlu,G.(2010). Türkiye'de Meslek Yüksekokullarındaki eğitimin muhasebe mesleğine katkısı üzerine bir araştırma, Muhasebe ve Finansman Dergisi, S. 47,28-40.
- Gençtürk,M.,Demir,Y.,Çarıkcı,O.(2008).Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe – finans eğitimine bakış açıları ve farkındalıkları üzerine bir uygulama.Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi,13(1),209-228.
- Hacırüstemoğlu, R.(2008).Bilgi çağında muhasebe eğitimi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,10(3),1-6.
- Hacırüstemoğlu, R.(2009).Türkiye'de muhasebe eğitimi için on yıllık hedefler. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,11(3),19-31.
- İskender, H.(2011).Türkiye'de muhasebe meslek mensuplarının mesleki yetkinlik sorunları ve bu sorunların çözümünde sürekli eğitimin rolü, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı Doktora Tezi.

- Kutluk,F.,Dönmez,A.,Terzioğlu,M.,Ağyar,E.(2011).Öğrencilerin muhasebe öğretim elemanlarından beklentileri üzerine bir araştırma.Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,13(2).77-98.
- Otlu,F.,Durmuş,A.,Solak,B.(2012).Meslek yüksekokulları muhasebe ve vergi bölümlerindeki muhasebe eğitimi ve bölümün geleceği hakkında bir araştırma:Malatya Yüksekokulu uygulaması. Muhasebe ve Finansman Dergisi, S.55,35-49.
- Tazegül, A.(2011).Muhasebe öğretim programının öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında bir uygulama, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe-Finansman Bilim Dalı Doktora Tezi.
- Tekşen,Ö.,Tekin,M.,Gençtürk,M.(2010).Muhasebe eğitiminin değerlendirilmesi:Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokulları öğrencileri üzerine bir araştırma.Muhasebe ve Finansman Dergisi,S.46,100-112.
- Yanık, R.(2013).Muhasebe lisans eğitiminin eğitim sürecinde ve süreç sonrasında edinilmesinin mukayeseli olarak değerlendirilmesine ilişkin bir uygulama örneği. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2),199-214.
- Yardımcıoğlu,M.,Büyüksalvarcı,A.(2007). Muhasebe eğitiminde Meslek Yüksekokullarının yeterliliği ve tercih edilme sebepleri: Selçuk Üniversitesinde bir uygulama, Muhasebe ve Finansman Dergisi,S.36,173-178.
- Yereli, N.,Kayalı, C.,Özdoğan, B.,Gacar,A.,Ata, F.,(2010).Uluslararası muhasebe eğitimi literatür taraması:1997-2008 dönemi.Ege Akademik Bakış Dergisi, 10(3),885-910.
- Yıldırım, S.(2015).Genel muhasebe dersi alan öğrencilerin derse ilişkin beklentileri ve başarı durumlarının değerlendirilmesi. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,14(44),1-14.
- Yıldız, F., ve Durak, G.(2011). Üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin Kırklareli Yöresinde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin beklentilerini karşılama düzeyinin incelenmesi. Muhasebe ve Finansman Dergisi, S.49, 37-47.
- Yıldız,F.,Yanık,A.(2013).Yüksekoğretimde öğrenim gören öğrencilerin muhasebe ve finansal raporlama standartları hakkındaki algıları:ampirik çalışma.Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,S.17,205-220.
- Zaif,F.,Ayanoğlu,Y.(2007).Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılmasında ders programlarının önemi:Türkiye'de bir inceleme.Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi,9(1),115-136.
- Zeytinoğlu, E.(2012).Muhasebe bölümü öğrencilerinin motivasyonu ve beklentileri üzerine bir araştırma: Dumlupınar Üniversitesi örneği. Muhasebe ve Finansman Dergisi, S.53,103-116.
- <http://www.iienstitu.com/uzaktan-egitim/genel-muhasebe-egitimi/> 15.02.2016